84(5АБх)
Г94

Дырмит Гәлиа

иажәа хьыршәыгәқәа

афоризмқәа
ажәапҟақәа
алабжьагажәақәа

Аҟәа
1999

Г 94.

Дырмит Гәлиа

иажәа хьыршәыгәқәа

афоризмқәа
ажәапҟақәа
алабжьагажәақәа

Ипоезиа аҟнытә

Аҟәа
1999

Апсны ахәыҷқәа рфонд

Дырмит Гәлиа диижьҭеи 125 ш. аҵра иазкны

Еиқәлыршәеит: *Нели Ҭарҵха*

Амакет: *Акомпиутер тә Центр*

Дырмит Гәлиа
иажәаҧҟақәа, иафоризмқәа, иҟәышажәақәа, илабжьагажәақәа…

Аҧсуа жәлар рпоет ду, рырккаҩ ду Дырмит Есыф-иҧа Гәлиа ирҽиамҭа амехак аҧсуа ламыс иаҩызоуп, ажәаҧҟаҽ ишырҳәо еиҧш, быжь гәыжьк ирзышьҭыхуам, убриаҟара аҧакы, акапан дууп.
Дырмит Гәлиа – раҧхьатәи аҧсуа Кирилли Мефодии зумҳәари! Уи зехьынҵьара даҧхьатәиин.
Аҧсуа Ломоносов иоуп!
Аҧсуа Пушкин иоуп!
Аҧсуа Горки иоуп!
Раҧхьатәи ажәлаҟьаҩ!
Раҧхьатәи алаҧаҩ!
Раҧхьатәи аарыхыҩгьы!
Ирҽиамҭа акәзар – аҧсуа литературеи аҧсуа культуреи ноунагзатәи рҭагалатәи рхаҳалатәи!
Убасҟак иҳәаадоуп, убасҟак имарымажоуп!
Асаркьа бзиа ианубаало аҭыҧҳа цкьа лхылҽеиҧш, Д. Гәлиа ирҽиамҭа зегьы – ипоезиа инаркны ипрозатә ҩымҭақәа налаҧаны, ипублицистикатә статиақәеи инаукатә ҧҵамҭақәеи рҽынза – икказа ианубаалоит ажәа амарымажара, абеиара, ажәа анарха ду!
Аҧсуа жәлар шәышыкәсала-зқьышыкәсала инеимда-ааимдо, игәылырҭәаауа, ихарҭәаауа, игәылцәаауа, игәылыршәауа рҟәышра, рҟазара, рсахьарк хәыцра, рдунеихәаҧшышьа зда ыҟам, зда халарҭа амам аҳаракыраҽы ихеигалеит Дырмит Гәлиа, уантәигьы ҳаҧхьаҟатәи ашәышыкәсақәеи аамҭақәеи ирылеиҳәеит, егьрымеидеит.
Иаҳҳәап, иззымдыруада ажәаҧҟа "аҽы ҧсыр – адәы аҭынхоит, ауаҩы дыҧсыр – ажәа!"
Иззымдыруада уи иаҵанакуагьы ахьынзаназо, аха адунеи зегьтәи ажәа хьыршәыгәкәа, ажәа сахьарк лыҧшаахцәа ирылазыргылаз, игенитәны иҟазцаз Дырмит Гәлиа иоуп!
Игенитәхеит уи раҧхьатәи аҧсуа шәҟәы епиграфс, мцәыжәҩас инаҭаны, "Аҳы, сышәҟәы, уеицамхан!.." ҳәа ианындәыкәица нахысгьы!
Иззымдыруада иара убас ажәаҧҟақәа "ацәгеи абзиеи рышьхәа еивцоуп" еиҧш иҟақәоу налаҧаны, жәлары ишырҳәамҭоу, жәытәнатә ишаауа.
Аха раҧхьаза ақьаад иазырбаз, икьыҧхь ажәазтәыз Дырмит Гәлиа иоуп!
Иеимаҳаз абахәкәа ирыбжьахаз ашәҭыц еиҧш, ашәышыкәсақәа ҵьара-ҵьара ирыбжьахаз ҳкультура аҭынхақәа реиҧш, жәытәи ҽатәи реинҟьа-еинҧареи, былреиҭеиҭашареи ирыцәганы назазазы ажәа сахьарк иаҽырҧштәы хазынахәкәаны, ибаҟа ҵьашьахәракәаны иҟеицеит уи!
Дырмит Гәлиа иҟазара дуи иҟәышра ҵаулеи бырлашҵас ирыларыҧхуп уи ҧсра зкәым иажәа хьыршәыгәкәа, иажәаҧҟақәа, иҟәышажәақәа, иафоризмқәа, илабжьагажәақәа (исентенциақәа).
Шамахамзар, иҟам жәенраалак, афоризмк, ҟәышажәак, ҭынхажәак, лабжьагажәак злам. Урҭ ажәла бзиеиҧш иҧсаҟьаны ицәаҳәақәа ирылаҧсоуп, унархьысаанзагьы, асаркьал абжьеиҧш, акеҩ-акеҩҳәа угәы ианыҩуеит.

Иҟоуп жәеинраалақәак, цәаҳәа, ма ҩ-цәаҳәацыпхьаза хазы-хаз хшыҩцак- хшыҩцак ҷыдак рыманы, дасу реидара, рҟәышра, рыцаулара рыманы, хыпхьазара рацәала урт иажәа хьҟәыршәақәа злақәоу.
Аха иупылоит убас жәеинраалақәакгьы, ишеибгоу зегьы иафоризмны иҟоу, еиҿартәа- еиҿартәа, архнышьнеипш, иеиҿарыпхны, иаҳҳәап: "Ахшыҩи, ацареи, амчи", "Агәахәара", "Аҩы-гра хтыгоуп", "Бзазара имоуп…" уҳәа уб. егь.
Аҟәышажәеи, ажәатынхеи, ажәапҟеи, афоризми, алабжьагажәеи, ишырхәо еипш, рхы-ршьапы еиларсуп Д. Гәлиа ирҿиамтаҿы. Акы шаҟа иафоризму, егьы шаҟа илабжьагажәоу, ма иажәапҟоу ҳәа рыкапанра уадаҩуп аҟнытә, урт хазы-хазы реилгара ахәтаны иаҳмыпхьазеит.
Араҟа иеизгоу Дырмит Гәлиа иафоризмкәа, иажәапҟакәа… рейҳаразак ирҿиамтакәа (ипоезиатә ҩымтакәа) ирылскаахьан сара 1954 шыкәсазы. Усҟан Дәрыпшьтәи абжьаратә школ ажәеизатәи акласс аҿы стәан. Дырмит Гәлиа диижьтеи 80 шыкәса ацра аиубилеи ду, ҳ-Апсны, Қырттәыла, Москва уҳәа Асовет тәыла зехьынцьара ианазгәартоз, ҳара Дәрыпшьтәи ашкол ацаҩцәагьы ныҳәа дуны ҳапылеит: еиҿаҳкааит алитературатә гәып аилатәара, ахулпаз ду, имҩапаагеит "Гәлиа имшкәа".
Иҩымтакәа хрыпхьон, ирҿиамтакәа ирылхны амонтажкәа еиҿаҳкаауан, хрыпхьон иара убас ххатакәа иара изкны иааҩыз ажәеинраалакәа.
Сара урт аныҳәамшқәа схы-сгәы итнымцәо ноунагза исзынхеит!
Уи сара рапхьазатәи- рапхьазатәи сныҳәамш дукәа ракәын!
Убарт агәыргьаратә еилатәаракәа руакаҿы срыпхьеит сара Дырмит Гәлиа абарт иафоризмкәеи иажәапҟакәеи…, гәацпыҳәала, гәабылра дула иеизганы сцаҩтәы тетрад иантцаны исымаз.
Урт ааган Д. Гәлиа иҩымтакәа реизга актәи атом (ипоезиа) аҟынтә.
Зынза 75 ыҟан усҟан иеизызгаз.
Д. Гәлиа 100 шыкәса ихыцра аныҳәамшқәа раан исызцәырцит урт ихадыртәааз стетрад, агәалашәара ссирқәагьы сзаанагеит!
Хьаасгьы исоуит иахьанзагьы урт азәгьы Д. Гәлиа иҩымтакәа иахьрылимкәшәацыз, ҷыдала акьыпхь иахьаимырбацыз.
Сцаҩратә тетрад абырлаш еипш ианрыпхааз урт ажәа хьыршәыгәкәа, ажәа бырлашқәа ҿыц исзаадыртит Д. Гәлиа ишәкәы адаҟьақәа – схәыҷы блакәа ирхымзалаз, исцәыбжьахазгьы ана-ара ахьхьаҳәа хьи-разни реипш еитә исымпыцапсеит!
Аханатә гәтакыс ишсымазгьы, иахьанза усгьы исзалмыршеит хаз шәкәны ртыжьра, аха усгьы акьыпхь иасырбеит (ажурнал "Алашара", 1985 ш. №8).
Иахьа Дырмит Гәлиа диижьтеи 125 шыкәса ацра аиубилеи ныҳәа ду иабзоураны иалыршахеит хаз шәкәны урт ахьыразныраҳәкәа ртыжьра.
Апсны ахәҷкәа рфонд ахьзалагь ҳамтас иастоит ари аныҳәа ду!
Хыхь ишысҳәаз еипш, Дырмит Гәлиа ипоезиа аҿынтәоуп иахьынтәаагоу арт ажәа хьыршәыгәкәа. Ипроза иалоу арымзаа ирацәоуп, урт ралпшаарагьы ус имариам, аамта рацәа атахуп.
Мамзаргьы, иззымдаруада Дырмит Гәлиа ирҿиамта иацоу ашанара: егьарааны уапхьаргьы, иҿыцны иубаз иаҩызоуп, иҿыцу егьа цьшьахәыра узцәырнагоит.

Нели Ҭарпҳа

Аеы ԥсыр –
Адәы аҭынхоит,
Ауаӷы дыԥсыр –
Ажәа иҭынхоит.

(Ашәкәы “Ажәа еинраалақәеи ахьзыртәракәеи” аепиграф)

Азынрашьҭахь – ааԥынроуп,
Лаԥаншьҭахь – рашәароуп,
Ԥсшьаншьҭахь – круроуп,
Ныхыншьҭахь – крырҳароуп.

(Ажәеинраала “Ааԥын”)

Бзиа жәуааит, инхақәо,
Ԥхзашьала кырзуқәо,
Цьабԥала илазцақәо,
Ахымхәацәа заазақәо!

(“Ааԥын”)

Аӷы – гра хтыгоуп.

(“Аӷы - гра хтыгоуп”)

Ажь иалцыз аӷы –
избалак ажәра игәаԥхоит.

(Иара уа)

Аҩы зжәыз ауаҩы –
Мыцхәы ацәажәара игәаԥхоит.

(Иара уа)

Мыцхәы зхәаз ауаҩы –
Шьарда цьара деилагоит.

(Иара уа)

Шьарда еилагаз ауаҩы –
Бзамыҟә мдырс дрыԥхьазоит.

(Иара уа)

Ҩыцьа зцомызт,
Азәк дрыхьзомызт.

(Ҩыцьа зцомыз, азәк дрыхьзомызт)

Ахшыҩ аԥшәымоуп, ацара сасуп.

("Ахшыҩ, ацареи, амчи")

Ахшыҩи ацареи еибыҭазар, нас имаҭәахәуп.

(Иара уа)

Ахшыҩ уасхыруп, ацара
убраҟа ишьақәрҭәҭәоуп.

(Иара уа)

Ауасхыр кәадазар – аҩны шәарҭа дууп.
(Иара уа)

Хшыҩда амч ду уаҩы дҭанархоит.
(Иара уа)

Ахшыҩи амчи еицызар, нас уаҩ дыннархоит.
(Иара уа)

Царада ахшыҩ дырҩеигьых цыргәа дууп.
(Иара уа)

Хшыҩда аҵара – мыцхәы ишәарҭа дууп.
(Иара уа)

Дыҟам шиҳәоз Анцәа ду,
Далаимыжьи амца ду!
(“Хоҵьан ду”)

Зегьы ргәы иахәо аҟаҵара
Азәгьы илшом аҧсабара.
(“Агәахәара”)

Зегьы ирнаалогь аныҟәгара
Азәгьы илшом уаҩоыхшара.

(Иара уа)

Азәы ииуа иамхабзиоуп,
Егьырҭ зегьы ирцәымҭуп.

(Иара уа)

Азәгьы ииуа зегьы цәгьоуп,
Цьоукгьы ирҭаху иара убриоуп.

(Иара уа)

Азәы иихәо цьбаразоуп,
Изцәымҭугьы рацәазоуп.
Згәы иахәогьы ҟалақәоит,
Рыпсеиҧшгьы дрыпхьазоит.

(Иара уа)

Азәы иихәо рччагоуп,
Цьоук рызгьы рҧәыуагоуп.
Цьоукы абри иалаччоит,
Егьырҭ цьоукы алапсуеит.

(Иара уа)

Азәы изы иашоу –
Егьы изы ихаазаап.

(Иара уа)

Азәы изы ихааy –
Егьы изы иашазаап.

(Иара уа)

Ахәуҷы азы игәырҧьо-
Егьызлам азы дҧәыуоит.

(Иара уа)

Мыцхәы бзиа узбо –
Абашазы дузгәаауеит.

(Иара уа)

Амшәара агә бзиа аҧахуп.

(“Ешсоу итапанча”)

Бзазара имоуп згәы иҧоу зегьы зҽы иззарҳәауа,
Зҽы иҧыцуа ырҧшзаны, ирҟәышганы
изызхәауа.
Дгыларада, цәшәарада дасу рыграқәа дзырбауа,
Аиашахь дгыланы, ахәахәа иацәзыршәауа.

(“Бзазара имоуп...”)

Бзазара имоуп абзиабара нагза змоу,
Баша хырхәагас акәымкәа, дапсоуп ҳәа изышьҭоу.
Илшарала, имчхарала акәымкәа абзиа ҳәара заҭәоу,
Аиашеи ахәаахәеи еилзырго, ауаҩы қьиа ҳәа изышьҭоу.

(Иара уа)

Бзазара имоуп ҷкәынын заамҭа мышгарыла
измышьҭыз,
Ацара ееи зоуны, изызкыз аус бзиа иазырхәаз,
Ацәгьара згәы иҭақәаз абзиара мҩа иқәызцаз.

(Иара уа)

Бзазара имоуп зычкәынраан ибзианы, зажәраангьы
здырра еиламгаз,
Дажәны, дыцқьаны зҭаацәа рыбзиабара зпымхаз.
Ҭаацәарыла згәы еицыхны зыпсҭазаара назыгзаз,
Аиба хымхәа дынмыжькәа, гәеицыхрала
иныҩасыз.

(Иара уа)

Бзабаала дҟалааит агәыбылра змоу, заби зани
ргәы иазмыргауа,
Зеиҳабы иатәоу здыруа, зеицбы игу изырбауа,
Зеиба аибара ихьызмыгзауа, намысла дзаазауа,
Еиҳа здыруа ирзызыркуа, еица здыруа идзырцауа.

(Иара уа)

Ауафы дҧыруеит,
Ихшыфы идырреи рыла
Адунеи дапысуеит

("Ауафы дҧыруеит...")

Уажәтәи ауаа ҟаиматҟәа,
Рҧара сифат какаҷуп,
Рдырра хааза, ишәтыцуп.

("Аецәа ацәыхәа змоу")

Кәыши мдыри еиқәдырпоит,
Зегь амдыррахь идырпшуеит.

(Иара уа)

Ацәгьеи абзиеи рышьхәақәа еивҧоуп.

("Шәнеиха шәапхьака")

Ацәгьа егьалшом, абзиа аиааиуеит.

(Иара уа)

Ишақәнагоу ҳамныкәар, аамта ҳацәцоит.

(Иара уа)

Ауарбажә ашәҭыц иазнауазеи,
Ахаҧыцқәа ирыбжьакны!?

("Аҧхәызба илышьтоу ачкәын иахь")

Аҧхәызба ҧшза узлышьҭоузеи,
Уеи укәадыри еикәцаны?
Уи илеиҧшу илоуҳәозеи,
Унымха-хымцәа, уаашьаѳны!

(Иара уа)

Сара исеиҧшу илзыууазеи,
Уѳны еицаҟьа дыѳнакны?!
Сара исеиҧшу илылоухузеи,
Уашҭа хымкаа дҭацаны?

(Иара уа)

Анцәа ицәымыцхаз – аҕьычра цигоит.

("Аҕьычра")

Гәбылрас иҟоу – мазароуп,
Қьиарас иҟоу – лымшароуп.

("Амазареи агәбылреи")

Уаҩ дыбзиазтәуа мазароуп,
Дзырԥшзогьы иара убриоуп.

(Иара уа)

Уаҩ дызражәуа – гәырҩароуп,
Дыбжьызхуагьы иара убриоуп.

(Иара уа)

Аԥара зманы зхы иззамырхәоит
Амазара зманы, изныԥшуеит –
Шаҟа иеиԥшузеит!

(“Аԥара зманы зхы иззамырхәоит...”)

Апҳәыс бзамыҟә, ерапш шкәакәеит
Аеы ԥсыла ныҟәашәалеит-
Шаҟа иеиԥшузеит!

(Иара уа)

Апҳа баапс лаби
Ағацәгьа дызмоуит -
Шаҟа иеиԥшузеит!

(Иара уа)

Апҳәыс гәрамга лхацеи
Аеура иакәтәоуи -
Шака иеипшузеи!

(Иара уа)

Пҳәыс бзиа дызмоу ауаҩы –
Изы дыќоуп ашаҩы.

("Пҳәыс бзиа дызмоу ауаҩы...")

Пҳәыс баапс дызмоу ауаҩы –
Дышпаиеипшу абаандаҩы!

(Иара уа)

Апсабараҽы мазаралагьы удузааит,
Уҭахызар, мыцхәгьы убеиазааит,
Хшыҩои дырралеи убзиазааит,
Аха уезгьы ушуаҩытәыҩсоу удыруазааит.

("Ауаҩытәыҩса")

Ахреи аҳәынҭқарреи уоуааит,
Аҳаҭыри апатуи умазааит,
Зегьы уара уда ихәарҭамзааит,
Аха убасќангьы ушуаҩытәыҩсоу удыруазааит.

(Иара уа)

Азәы дызсеиҵьхазеи ҳәа уимаҷгааит,
Иеиҳа сылшоит ҳәагьы уигәҭамслааит,
Имшпара збеит ҳәа цәгьа изумуааит,
Иара убрыгь дышуаӏоытәыӏосоу удыруазааит.

(Иара уа)

Уаби уани ҳаҭыр рыкәҵа,
Ианрылымшо – ахыза рыкәҵа!
Ргәы иоумырган, ражәа хаҵа,
Урҭ рускәа уара инагза.
Ианыпслакгьы, уцьабаа рыдҵа,
Иапу апҟарала рымӏоа икәҵа.

("Апеи апҳаи рзы ӏобака ажәа")

Баби бани бзиа ибала,
Ибарҳәогьы хаҵала.
Ргәы иахәаӄуо ҟаҵала,
Брыцәпагьамхан, рымаҵ ула,
Бымпарпарлан, мачк ҳәала.
Абзиараӄәа быӷерызкны,
Иныкәгала бхы цкьаны.

(Иара уа)

Ԥыцьа аҳәса цәгьазаап,
Дара-дара мааибуазаап,
Хаԥак иҿы ихәартамзаап,
Иеибабаныk ирымуазаап.

(“Аигәлацәа”)

Апсны даазеит, дапсуоуп,
Ԥсышәак иҳәашам, дазпагьоуп.

(“Исыбыргәзеи шьҭа сара!..)

Атәым бызшәаԥәа дрызԥазоуп,
Тәыми ԥонатәи еихҭнитцоит.

(Иара уа)

Атәымуаа рзы дыгәбылԥуп,
Иашьцәа рзы дыцәгьауԥуп.

(Иара уа)

Апара азыҳәан дцәаԍәаԥуп,
дургәыбзыԍыр – дшәаҳәаԥуп.

(Иара уа)

Иан дикәаахшоуп Назҳара!

(Иара уа)

Амреи амзеи анеивысуа
Апша хьшәашәа аацысуеит.

("Аамта")

Мши цхи анеихалауа,
Алашьцара аахапауеит.

(Иара уа)

Иаапсаз, иажәыз анынаскьауа;
Имаапсац аҿар ааскьауеит.

(Иара уа)

Ацх ианагхауа,
Амш иазҳауеит.
Амш ианагхауа,
Ацх иазҳауеит.

(Иара уа)

Ицаз зхьымзаз, ирзыкамцаз
Иааиуа аҿар инарыгзауеит.

(Иара уа)

Ажәцәа анаапса, аҿар гылеит.

("Аамтеи аҿарацәеи")

Иаур – хаала, иамур – мчыла.

(“Ҳасан азҭачы”)

Ари мариам, зегьы ирызуам.

(“Абжьаҩашьа – хабжьакьала”)

Амрахь иҧшуа дыччоит.

(“Тарас ду”)

Ибаԥа дуны утәыла иоуҭаз
Ахьз ацәыззом уи бзаншгьы.

(“Ашәышықәсақәа ргени”)

Жәлар реиқәырхаҩ, разԥы рызҭо ауаҩы -
Уи зынза дыҷәҭәазароуп фи мацәыси реиҧш.

(“Ажәаны, аҩызцәа рыгәтаны”)

Ахаца ихаца, афырхаца,
Аҧсны ахьз ҭызгаз арҧыс хаца!

(“Ахаца ихаца иашәа”)

Аҧсацәа рзы дыхьзырҳәагоуп,
Ҳаҷацәа рзы дсамырлыкьуп.

(Иара уа)

Адунеиае икоу – ҭынчроуп.

("Аҭынчра")

Хараза иеиҕьуп зегьы рзы зқьынгьы
Ахақәиҭраз дшықәҷо аҷсра иара изыс,
Азәы ихы дныкәсуа, тәыс дҟаиҷар аҷкыс.

("Аеаҷә")

Насыҷ иоуит, дадраа, уи ауаѡ – абираҟ зкыз,
Иара дкаҳаит, аха збираҟ ҷхьаҟа ицаз.

("Абираҟ")

Бзиа анхашьа ануҭахха,
Указароуп мыцхәы уеилҟьаза.

("Ишҷаҭаху дунеиае иеиҕьны анхара?")

Иудыруазааит уара ажәлар ушырҷоу,
Иухоумыршҭын уҷсадгьыл изқьынгьы.

(Иара уа)

Ибзиоуп жәлар реы аказаара,
Изқьынгьы – уҷсадгьыл азхәыцра.

(Иара уа)

Абаапсы убозар – иақәнагоу азын ухиаз!

(Иара уа)

Егьымуы - егьымҳәа анхара мариоуп,
Аха ухы мацараз аҟазаара акгъы иапсам!

(Иара уа)

Аусура иашьцылаз анапқәа,
Изтәом реыртынчны, егьымуы.

(“Аиааира”)

Еиҷьу-еицәоу реилыргара мыцхәы ихьанта дууп.

(”Апсабарае...”)

Дунеиае иҟоуп насып дуны:
Аҟазаара ушәаҳәаоны, нас усолдатны.

(“Атахра”)

Уи амч ҷәҷәа амоуп:
Уи азы адгьылахьтә иаиуит амч.

(“Азымоас”)

Убзазара иузархиоит насып ду,
Убасгьы ахаазага, аамта цкьа злоу.

("Истаху аҽарацәа рахь")

Иудыруазааит: иурзыр уара баша
Мышкы иадамхаргьы, убас саатқгьы,
Уақәгәыцгны ҳапхьа иҟоу аамта ааишьа,
Уи уеизгьы иуцьишьашам азәгьы.

(Иара уа)

Егьымуы-егьымҳәа мышкы уантәа,
Инуцша иагхоит мышк убра.

(Иара уа)

Убзазара шықәсала иумшәан бзанцгьы,
Аха иумаз уусура уи иазкны.

(Иара уа)

Упстазаара ианакәызаалак зқьынгьы
Ихиаз жәлар рзы, уамеигзан урт рзы.

(Иара уа)

Истахын сара сҽаҳәатәы ҟалауа сҟаларцы,
Аџьажәлар ирзеиҭьу акәымзар, даҽеак сымҳәарцы.
Аџьажәлар еидгылауа, рҳәатәы еиқәшәарцы,
Русқәа бзианы, адыррахь рхы дырхарцы!

("Истахын сара...")

Истахын сара ацәыгьшьыцра ҟамларцы,
Назаза игәырҭьауа, иччауа избарцы!

(Иаҧа уа)

Ацара зоуны, зхы иззархәаз,
Ҵара змамыз ҵара рызҭаз,
Аибеи хымхәеи цхыраара рзызуыз,
Аиатым знапы ипызшьыз, –
Абри иакәзами сыпсы иахәшәхаз...

("Ацара зоуны...")

Збызшәа мырзкәа ишьақәзыргылаз,
Ҵарак азы зыжәлар зымпсахыз,
Агәаҟра баапс зхы ацазмырхаз,
Агәырҭьара дугьы иамырпагьаз, –
Абри иакәзами схы зызкыду,
Ҳаибамдырцкәа зымҩа сықәу?

(Иара уа)

Амра ацкыс иеиҵьуп хараза
Ауаҩы игәы.

("Амра азы")

Агәы иаздыруам аапҵсара,
Агәы иаздыруам аҭынчра!

(Иара уа)

Насып змоу тәылоуп Апсны!

("Апсны")

Апсны какаҷ, Апсны бзиахә, сара стәыла!

(Иара уа)

Апхын иаарых, азын иных!

("Адепутат")

Мыцхәы арехәара – арҵьара иатәуп.

(Апоема "Арҧызбеи аҧхәызбеи рышәкәы")

Ажәа мыцхәы – ажьара иатәуп.

(Иара уа)

Инышәо дыршьуамеи,
Икаҳауа исуамеи!

(Иара уа)

Сара суаӡоуп.
Зегь сылшоит сара!

("Сара зегь сылшоит")

Абар иуабжьызго сара!
Акы – ууаӡо бзиаз, зынза уҳалалыз,
Уқьиаз, уҷабызшәа хааз.

("Уара бзиа улбарцы")

Уеилќьаз, иулаз агәаҷьра, уиашаз изқьынгьы,
Уажәа ҷәҷәаз ацыр иеиԥшны, упагьамхан
уеизгьы.

(Иара уа)

Дырра бзиас иԥхьазоу абарҷ роуп:
Азә дмыргәаќкәа ахныќәгароуп,
Азалымқәа ицәымыцзароуп,
Агәаќ изы дгәыблыӡоызароуп,
Апагьа-мдыр диабжьаӡоызароуп,
Аҷынчра мӡоа инықәиԥозароуп.

("Адырра бзиа")

...амшын еипш дыҟазароуп ахаҷа иаша.
Игәы ҭбаазароуп абри еипш.
Абри еипш иҭынчымзароуп ауаӡо игәы.

("Агаҽа акны")

Амшын афырҭын анаҷоу еипш,
Иеибафозароуп ианаамҭоу ауаӡо игәы.

(Иара уа)

Мыч ду рымоуп жәлары уеизгьы.

("Са стәылантәи асолдат иахь")

Акыр зуа ауаӡо –
Акыр иауеит.

("Ҭагалан ақытан")

Ашәҭ-какаҷқәа гәыҟаҷагоуп,
Ашьхеи амшыни гәеиҷыхгоуп.

(Иара уа)

Аура - ҳәара,
Агәаҳәара
Пхьаҟа излацо
Мӡа ҭәҭәоуп уи!

(Иара уа)

Акыр зырҳаз
Енагь игхом
Уи арехәапхьыз.

(Иара уа)

Ашҭа бзиа,
Ԥынра бзиа,
Ица иагхом
Ҽаԥра бзиа,
Асасцәа рахьтә:
“Хәылыбзиа”!

(Иара уа)

Арра цара,
Ахьзырҳара
Арԥыс изы
Кыр иапсоуп!

(Иара уа)

Аура – ҳәара,
Агәаҳәара
Ԥхьаѧа излацо
Мԥа дууп уи!

(Иара уа)

Ашәа еиҕьу гәыкацага
Уаҩы изхәыцшам даеакы.

(Иара уа)

Уара акрууеит уара ухазы,
Уара акрууеит жәлар рзы!

(Иара уа)

Анхаҩ изы – ахәҭа бзиа,
Анхаҩ изы – насыҧ бзиа!

(Иара уа)

Мшыбзиа, ҧхьагыла бзиа!
Зыжәла́р ирызҭо ацара бзиа,
Ирыгзмырхо напы бзиа,
Аҭынчра уҳәа анхара-нҧыра!

("Мшыбзиа, ҧхьагыла бзиа")

Абзазара – абри насыҧуп!
Ууацәа уманы унхозар – уи еиҳагьы
насыҧ дууп.

("Анасыҧ")

Аҽарацәа!..
...Ишәмырзын аамҭа амала!
("Аҳаир аkны")

Амра аҵаҟа иҟоуп стәыла,
Атәыла ссир, уи зеиҵш ыҟам.
("Сара стәыла")

Гәыҭбаа тәылоуп сара стәыла,
Уи – имыцәазо цәымзаркыроуп.
(Иара уа)

Апсы ҭоуп сара схәыштаара,
Аҕацәа идырбгаз,
Уала иеиқәхаз,
Схәыштаара ҟаимаҭ!
(Апоема "Сара схәыштаара")

Сара адунеи ду сапоуп!
("Абри соуп сара")

Сара сапсуоуп!
Сышьха шлакәа сырпоуп!
Стәыла сапоуп!

(Иара уа)

Исашьоу – срашьоуп,
Акьиацәа зегьы
Сыуацәа роуп!

(Иара уа)

Дырмит Гәлиа
ИАЖӘА ХЬЫРШӘЫГӘҚӘА

Дмитрий Гулиа
АФОРИЗМЫ
(на абх. языке)

Аформат 70x100 $^{1}/_{16}$. Атираж 500. Иныҟәырҧшу акьыҧхь бҕьыц 2,6.

Аҿаҵапҟа 881. Ахә еилазарала.

Аҧсны Аҳәынҭқарра
Аҭыжьырҭа-полиграфиатә еидҵара
Аҟәа, Ешба имҩа, 168.